

Ο φάκελος μαθητή/-τριας

Δρ Δημήτριος Γκότζος

Οι διαφάνειες 1-14 και 18-20 αποτελούν προϊόν μελέτης και αποδελτίωσης του Ι.Ε.Π. (2017). Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Δημοτικό

http://iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΗ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Epist_Monades/A_Kyklos/Evaluation/2017/2a_Perigrafiki_DHMOTIKO.pdf

Πηγή διαφανειών 15-17, 21-23: Μάθημα Αικ. Μαυραντωνάκη

<https://eclass.edc.uoc.gr/modules/document/?course=PTDEU108>

Ορισμός

Ο φάκελος είναι «μια συλλογή μαθητικών εργασιών που εκθέτει τις προσπάθειες των παιδιών, την πρόοδό τους και τα επιτεύγματά τους σε μία ή περισσότερες γνωστικές περιοχές. Η συλλογή αυτή πρέπει να περιλαμβάνει την μαθητική συμμετοχή στην επιλογή των περιεχομένων, τα κριτήρια για την επιλογή, τα κριτήρια για την αξιολόγησή τους, και τεκμήρια του μαθητικού αναστοχασμού πάνω στον τρόπο με τον οποίο οι εργασίες παρήχθησαν».

(Paulson κ.ά., 1991)

Τι αποτελεί

Φάκελος μαθητή/-τριας

Διαδικασία αξιολόγησης,
όσο συγκροτείται και
αναπτύσσεται με σαφή
ανατροφοδοτικό
προσανατολισμό

Τελικό προϊόν
αξιολόγησης που θα
αποτυπώνει την πορεία
του/της μαθητή/-τριας

Μέσο

Εμπλοκής μαθητών/-τριών
στη διαδικασία
αυτοαξιολόγησης

Καθορισμού
συγκεκριμένων στόχων
μάθησης

Ο φάκελος ως μέθοδος και υλικό προς αξιολόγηση

Μέθοδος: συστηματική και οργανωμένη συλλογή ενδείξεων που χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό και τον/τη μαθητή/-τρια για να παρακολουθήσουν την ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων του/της σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και να στοχαστούν για την αναπτυξιακή του/της πορεία

Υλικό αξιολόγησης: παρέχει στοιχεία της πορείας της μάθησης του/της μαθητή/-τριας ή της μαθήτριας σε ένα συγκεκριμένο τομέα του Προγράμματος Σπουδών ή σε ένα θέμα αυτού του τομέα. Μπορεί να αξιοποιείται κατά τη διάρκεια όλης της σχολικής χρονιάς, για ένα τρίμηνο ή και μια μικρότερη περίοδο. Μπορεί να είναι έντυπος ή/και ηλεκτρονικός.

Σκοπός του φακέλου

Συμβολή στην προσωπική ανάπτυξη του/της μαθητή/-τριας μέσω της αποτύπωσης ποικίλων δεξιοτήτων: (π.χ. προσαρμοστικότητα, επικοινωνίας, επεξήγησης, επίλυσης προβλημάτων, αυτοεκτίμησης, αυτονομίας)

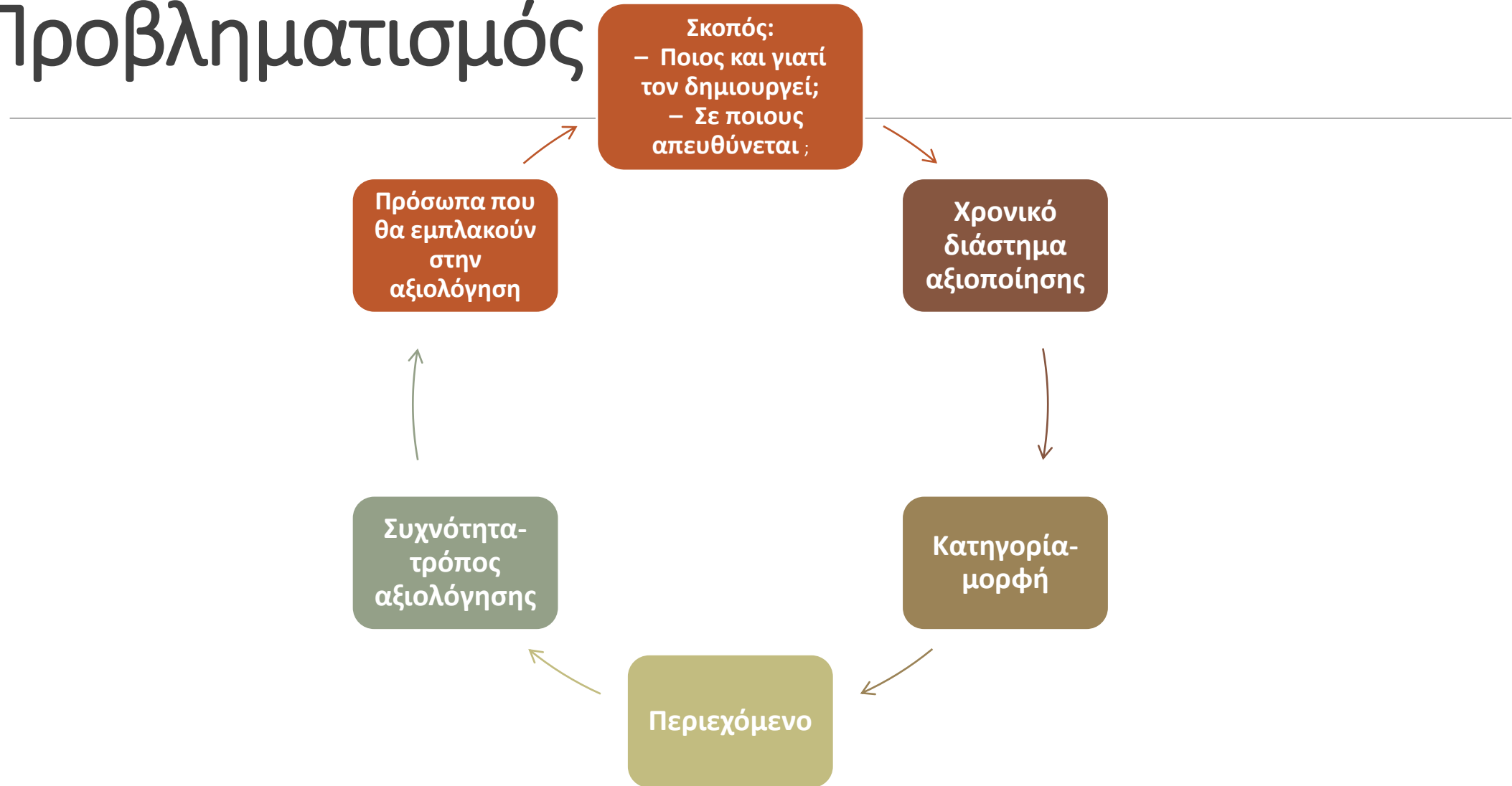
Να αποτυπώσει τη διαδικασία μάθησης, δηλαδή πώς ο/η μαθητής/-τρια σκέφτεται, αναλύει, συνθέτει, παράγει και δημιουργεί, συνεργάζεται με τους/τις άλλους/-ες αλληλοεπιδρά με τα περιεχόμενα της μάθησης

Να ενθαρρύνει τον/τη μαθητή/-τρια στη λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών εφόσον τον/την εμπλέκει στη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης, είτε για τον καθορισμό κριτηρίων αξιολόγησης των εργασιών του/της ανά τομέα γνώσης

Να παρέχει στον/στην εκπαιδευτικό στοιχεία ανατροφοδότησης για τη διδασκαλία και να τον/την βοηθά να παίρνει τις κατάλληλες κάθε φορά διδακτικές αποφάσεις και να εφαρμόζει τα κατάλληλα σχέδια δράσης

Στάδια οργάνωσης και δημιουργίας του φακέλου

α) Προβληματισμός

Στάδια οργάνωσης και δημιουργίας του φακέλου

β) Προετοιμασία της αξιολογικής λειτουργίας του φακέλου

Καθορισμός των κριτηρίων της αξιολόγησης, που σχετίζονται:

Με τους σκοπούς του μαθήματος ή άλλες παραμέτρους της μαθησιακής διαδικασίας, όπως η αλληλεπίδραση των εμπλεκόμενων στη μαθησιακή πράξη και η αλληλεπίδραση με τα περιεχόμενα της μάθησης

Τους ατομικούς στόχους κάθε μαθητή/-τριας, όπως προκύπτουν από τη διαπραγμάτευση μεταξύ του/της εκπαιδευτικού και του/της μαθητή/-τριας

Στάδια οργάνωσης και δημιουργίας του φακέλου

γ) Οργάνωση του φακέλου

Οργάνωση από
μαθητές/-τριες και
εκπαιδευτικούς

Ποικίλα στοιχεία
και τεκμήρια
ανάλογα με:

Στόχους

Κατηγορία

Κριτήρια
αξιολόγησης

Στάδια οργάνωσης και δημιουργίας του φακέλου

δ) Χρήση και αξιολόγηση του φακέλου

Ο/Η εκπαιδευτικός μαζί με τους/τις μαθητές/-τριες σε τακτά χρονικά διαστήματα συζητούν για τον φάκελο και τον αξιολογούν

Σχόλια εκπαιδευτικού	Σχόλια μαθητή ή μαθήτριας	Στόχοι
<i>Θετικά στοιχεία, δυνατότητες, αλλαγές, βελτιώσεις, ερωτήσεις, αδυναμίες, ανησυχίες...</i>	<i>Οι παρατηρήσεις του/της για τον φάκελό του/της (δυνατά και αδύνατα στοιχεία), οι απαντήσεις του/της στις ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού, οι προοπτικές εξέλιξης που ορίζει</i>	<i>Οι στόχοι για το επόμενο διάστημα</i>

Στάδια οργάνωσης και δημιουργίας του φακέλου

ε) Αξιοποίηση του φακέλου με ανατροφοδοτικό προσανατολισμό στην εκπαιδευτική διαδικασία

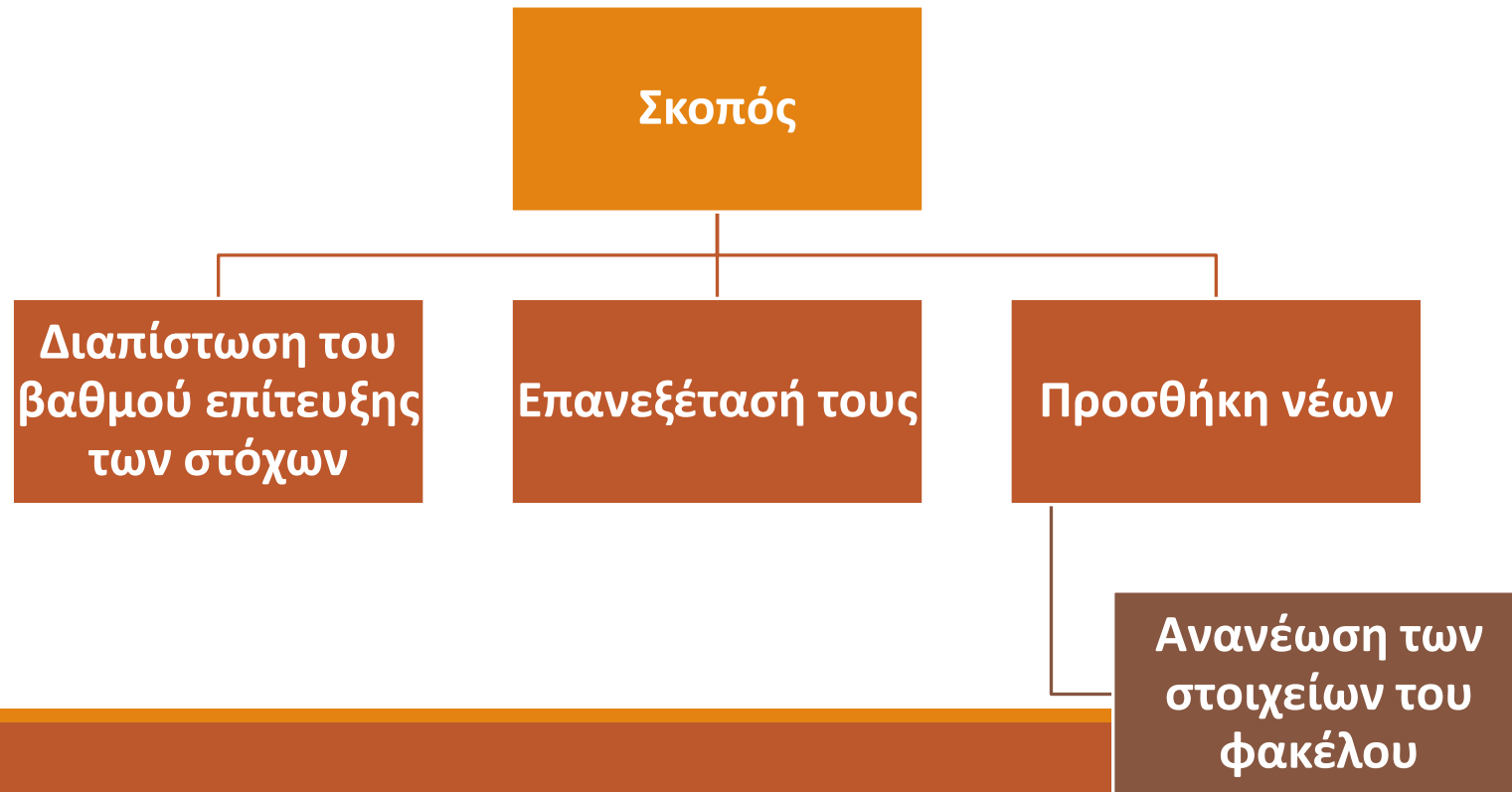
Ο/Η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τα στοιχεία που άντλησε από τους φακέλους των μαθητών/-τριών και σε συνδυασμό με τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών οργανώνει διδακτικές παρεμβάσεις που καλύπτουν τις ανάγκες των μαθητών/-τριών του/της και προσαρμόζει το Π.Σ. στο πλαίσιο της τάξης του/της

Συνεχίζεται η συμπλήρωση του φακέλου και η αξιολόγησή του. Μετά από κάποιους κύκλους χρήσης του φακέλου μπορεί να επιχειρηθεί ετεροαξιολόγηση δειγμάτων εργασιών από συμμαθητές/-τριες, που και αυτές μπορούν να συμπεριληφθούν στον φάκελο του/της μαθητή/-τριας

Στάδια οργάνωσης και δημιουργίας του φακέλου

στ) Τελική αξιολόγηση

Στο τέλος της προκαθορισμένης περιόδου γίνεται η τελική αξιολόγηση του φακέλου από εκπαιδευτικό και μαθητές/-τριες σε μια αναστοχαστική συζήτηση. Τα σχόλια που έχουν διατυπωθεί καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς στις αναστοχαστικές συζητήσεις/συνεντεύξεις (βλ. γ) αξιοποιούνται κατά τη συμπλήρωση του φύλλου ποιοτικής περιγραφικής αξιολόγησης

Περιεχόμενο του φακέλου

Φάκελος Επίδειξης, στον οποίο ο/η μαθητής/-τρια παρουσιάζει τις καλύτερες εργασίες του/της.

Φάκελος Αξιολόγησης, στον οποίο ο/η μαθητής/-τρια παρουσιάζει όλες τις αξιολογημένες εργασίες του/της

Κατηγοριοποίηση

Φάκελος Τεκμηρίωσης, που περιλαμβάνει τις εργασίες που ο/η μαθητής/-τρια έχει κάνει, είτε έχουν αξιολογηθεί είτε όχι

Φάκελος Ανάπτυξης, στον οποίο ο/η μαθητής/-τρια παρουσιάζει δείγματα των εργασιών του/της, που δείχνουν την εξέλιξη και την πορεία του/της

Περιεχόμενο του φακέλου

Αρχικές ιδέες,
σημειώσεις, σχέδια,
αναθεωρήσεις και
σκέψεις που
συνέβαλαν στη
συμπλήρωση της
εργασίας

- ✓ Παραδείγματα γραπτών εργασιών σε διαφορετικά διαστήματα (εργασίες που έχουν ανατεθεί από τον/την εκπαιδευτικό, άρθρα σε εφημερίδες, ιστορίες, γράμματα, εκθέσεις...).
 - ✓ Έργα από σχέδια εργασίας σε διάφορα μαθήματα ή από διαθεματικά σχέδια εργασίας.
 - ✓ Φωτογραφίες συμμετοχής των μαθητών ή μαθητριών σε διάφορες δραστηριότητες, ατομικές ή ομαδικές.
 - ✓ Φωτογραφίες από έργα των μαθητών ή μαθητριών.
 - ✓ Ηχογραφημένα ή μαγνητοσκοπημένα στιγμιότυπα από δημιουργίες μαθητών ή μαθητριών (λογοτεχνικές και εικαστικές δημιουργίες των μαθητών/-τριών, μουσικές συνθέσεις των μαθητών και μαθητριών, συμμετοχές σε θεατρικά έργα, αναγνώσεις λογοτεχνικών κειμένων).
-
- ✓ Βιβλία που διάβασε και σχολίασε ο μαθητής ή η μαθήτρια, κινηματογραφικά ή θεατρικά έργα που είδε και την κριτική τους.
 - ✓ Άρθρα που ο/η μαθητής/-ήτρια μελέτησε και τράβηξαν την προσοχή του/της.
 - ✓ Πορεία παρακολούθησης της μαθησιακής ανάπτυξης του μαθητή ή της μαθήτριας μέσα από τη «βιογραφία» εργασιών και αυτοκαταγραφές των μαθητών και μαθητριών.
 - ✓ Στοιχεία που να παρουσιάζουν τη διαδικασία από την οποία πέρασε ο μαθητής ή η μαθήτρια για να καταλήξει σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη εργασία.
 - ✓ Ενδιαφέροντα και δημιουργικές κλίσεις.

Περιεχόμενο του φακέλου

Απαραίτητα στοιχεία

Ημερομηνία κάθε δείγματος και να είναι από ολόκληρη την προκαθορισμένη περίοδο

Στόχοι που έχει θέσει ο ίδιος ο/η μαθητής/-τρια σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό

Κριτήρια αξιολόγησης

Πίνακας περιεχομένων

Περιεχόμενο φακέλου παραδείγματα

Καλώς ήρθατε στο φάκελό μου

Ονομάζομαι:.....

Άρχισα να ετοιμάζω αυτό το φάκελο από:.....

Ο φάκελός μου αποτελείται από μέρη.

Στο πρώτο μέρος.....

Στο δεύτερο μέρος.....

Στο τρίτο μέρος.....

Στο τέταρτο μέρος.....

Στο φάκελό μου προσπάθησα ιδιαίτερα να

Τα πιο καλά σημεία της δουλειάς μου είναι

Τα πιο αδύνατα σημεία της δουλειάς μου είναι

Ο φάκελός μου δείχνει για μένα ότι

Αποδεικτικά φακέλου

	Τι κατάφερα	Στοιχεία που το αποδεικνύουν
Την περασμένη εβδομάδα	Πήρα πολύ καλό βαθμό στο διαγώνισμα των μαθηματικών του τριμήνου.	Το διαγώνισμα που μας επέστρεψε διορθωμένο ο δάσκαλος.
Τον περασμένο μήνα	Βελτιώθηκα πολύ ως προς την οργάνωση του χρόνου.	Παρουσίασα έγκαιρα την εργασία μου στη λογοτεχνία και είμαι στην ώρα μου στο μάθημα.
Τον περασμένο χρόνο	Πέτυχα διάκριση στους αγώνες	Η βεβαίωση και τα θετικά σχόλια από τον εκπαιδευτή.

Περιεχόμενο φακέλου παραδείγματα

Παρουσίαση της καλύτερης έκθεσης στο φάκελο εργασιών μου

- Η πιο καλή μου γραπτή έκθεση είναι αυτή με θέμα:.....
- Την διάλεξα επειδή.....
- Ακολούθησα όλα τα βήματα όπως μου δόθηκαν και έτσι μπόρεσα να
.....

Τα σχόλια των συμμαθητών μου γι' αυτήν την εργασία

**Τα σχόλια της δασκάλας / του δασκάλου μου γι' αυτήν την
εργασία**

Μορφές εναλλακτικής / διαμορφωτικής αξιολόγησης που ενσωματώνονται στον φάκελο

Η αυτοαξιολόγηση: μέσα από τις σημειώσεις των μαθητών/-τριών, τη συμπλήρωση φύλλων αυτοαξιολόγησης και τη συζήτηση εκπαιδευτικού και μαθητή/-τριας σε τακτά χρονικά διαστήματα

Η ετεροαξιολόγηση: όταν μια εργασία του φακέλου τίθεται στην κρίση της ομάδας, οι συμμαθητές/-τριες αξιολογούν με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και οι κρίσεις τους κατηγοριοποιούνται, ομαδοποιούνται και φυλάσσονται μαζί με την εργασία στον φάκελο

Μορφές αξιολόγησης

Η παρατήρηση από τον/την εκπαιδευτικό: την ώρα που οι μαθητές και οι μαθήτριες εργάζονται, ο/η εκπαιδευτικός τους παρατηρεί, τον/την καθένα/-μια ξεχωριστά και καταγράφει τις παρατηρήσεις του/της, που θα τροφοδοτήσουν τον προβληματισμό του/της κατά τη συζήτηση που θα έχει με τον/την μαθητή/-τρια

Η αυτοπαρατήρηση μέσα από αυτοκαταγραφές και αυτοαξιολογικές παρατηρήσεις στις οποίες προβαίνει ο/η μαθητής/-τρια περιγράφοντας εκ των υστέρων αυτά τα οποία βίωσε στο πλαίσιο μιας δραστηριότητας και τα αποτυπώνει σε λίστες ελέγχου. Μια άλλη μορφή είναι η προφορική έκφραση του τρόπου που σκέπτεται π.χ. κατά την επίλυση ενός προβλήματος

Τι πληροφορίες παίρνουμε από έναν φάκελο;

Ως προς τα μαθησιακά επιτεύγματα και τα αποτελέσματα της μάθησης: μέσα από την αξιολόγηση των εργασιών-έργων που παρήγαγαν οι μαθητές/-τριες

Ως προς τη διαδικασία της μάθησης: μέσα από την αξιολόγηση της σταδιακής αναπτυξιακής πορείας από την οποία πέρασε ο/η μαθητής/-τρια για να δώσει μια τελική μορφή στην εργασία του/της

Ως προς την ίδια τη διδασκαλία και το Π.Σ.: μέσα από την αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που ανατέθηκαν, τις συζητήσεις μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή/-τριας για τις εργασίες που περιλαμβάνονται στον φάκελο, τα ημερολόγια εκπαιδευτικών και των μαθητών και των μαθητριών κ.τ.λ.

Τι αξιολογούμε σε έναν φάκελο;

Σχετίζεται με τους στόχους και το είδος του φακέλου

Ατομική μαθησιακή πορεία του/της μαθητή/-τριας μέσα από τη σύγκριση της παρούσας με προηγούμενες επιδόσεις του/της

Μεθοδικότητα στη συλλογή και οργάνωση των πληροφοριών, την οργάνωση του φακέλου

Ικανότητα κατανόησης, ανάλυσης, κριτικής επεξεργασίας και σύνθεσης των πληροφοριών σε μια εργασία

Διαρκείς προσπάθειες βελτίωσης της εργασίας του/της μαθητή/-τριας

Αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των στόχων

Ολοκλήρωση των εργασιών

Αυτοαξιολογική του/της δεξιότητα (π.χ. επιλέγει να βάλει στον φάκελο ό,τι έχει συμφωνηθεί)

Προσπάθεια

Ποιότητα της εργασίας

Μαθησιακή διαδικασία που αναπτύχθηκε

Απόψεις εκπαιδευτικών

«Βρίσκω χρόνο να κάτσω δίπλα στον κάθε μαθητή για να παρατηρήσω και να καταγράψω τι έκανε. Κάθομαι δίπλα τους, όσο συχνά μπορώ και κοιτάζω το ντοσιέ με τις εργασίες τους. Τους ρωτώ τι σημαίνουν γι' αυτά μερικά κομμάτια της δουλειάς τους. Αισθάνομαι πως αυτές οι δυο διαδικασίες τού να παρατηρώ τον μαθητή όταν εργάζεται και να κοιτώ τις εργασίες του, με βοηθούν πραγματικά να τους γνωρίσω σαν άτομα και να βρω τρόπους να χρησιμοποιώ τις ικανότητές τους στις δραστηριότητες που κάνουμε».

«Μοιράζομαι με τους μαθητές μου αυτό που έχουν στο ντοσιέ και φυλάσσουμε τη δουλειά τους σ' αυτό. Μέσα στο ντοσιέ συνήθως βρίσκω μερικά από αυτά που έγραψαν για τον εαυτό τους, ιστορίες με εικόνες, εργασίες, ημερολόγια, προβλήματα μαθηματικών και ό,τι άλλο κάνουμε. Τα παιδιά με βοηθούν να επιλέξουμε τη δουλειά που θα βάλουμε στο ντοσιέ. Όταν συνδυάσεις τη δουλειά που βρίσκεις στο ντοσιέ με τις προσωπικές σημειώσεις που έχεις για κάθε παιδί, σου δίνεται η ευκαιρία να καταλάβεις το κάθε παιδί και τι μπορείς να κάνεις γι' αυτό».

Ηλεκτρονικός φάκελος (e-portfolio)

Ηλεκτρονικός φάκελος: (e-Portfolio) αποτελεί τη ψηφιακή έκδοση του φακέλου εργασιών (portfolio), που είναι βασισμένος στο χαρτί, δομημένος και οργανωμένος σε ένα υπολογιστικό περιβάλλον

Ψηφιακή συλλογή των έργων του/της μαθητή/-τριας, τα οποία έχουν επιλεγεί με τη συναίνεσή του/της και με βάση συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους.

Τα έργα αυτά οργανώνονται με κατάλληλο λογισμικό και με τη χρήση ποικίλων πολυμέσων (γραφικών, ήχου, βίντεο), συσχετίζονται μεταξύ τους με υπερσυνδέσμους και αποτελούν τεκμήρια για την προσπάθεια, την πρόοδο και την επίδοση του/της μαθητή/-τριας

Παραδείγματα φακέλων

[Το e-portfolio του Γιώργου Σάββα από το Δημοτικό Σχολείο των Λυμπιών Κύπρου \(βίντεο\)](#)

[Το e-portfolio του Γιώργου Σάββα από το Δημοτικό Σχολείο των Λυμπιών Κύπρου \(e-portfolio\)](#)

[Συμβατικός φάκελος μαθητή Α' Δημοτικού](#)